

Utkast til handlingsplan
- oppfølging av
Bygdevekstavgift for Bygdevekst Indre Namdal

(oppdatert 2.mai 2024)

1. Introduksjon

Kommunene Røyrvik, Namsskogan, Lierne og Grong har inngått avtale med staten ved Kommunal- og distriktsdepartementet (KDD) og Trøndelag Fylkeskommune om å bidra til bosetting, tilgang på kompetent arbeidskraft og fremtidsrettet næringsutvikling i avtalekommunene. Avtalen ble signert av partene 30.april 2024 og skal gjelde i perioden 2024 – 2027.

Dette er de syv delmålene i avtalen for Bygdevekst Indre Namdal (Bygdevekst IN). Delmålene er satt opp etter en rekkefølge for hva man mener er viktigst for regionen.

1. Øke rekruttering av relevant arbeidskraft
2. Øke tilgang til og bruk av fleksibel og desentralisert utdanning
3. Utvikle lokale studie- og kontorfellesskap
4. Øke boligbygging og utvikle nye boligtilbud
5. Øke mobilitet for innbyggere og tilreisende
6. Øke samarbeid om samfunnsutvikling og planlegging
7. Styrke landbruksnæringen i Indre Namdal

Målene i bygdevekstavtalen fordrer koordinert innsats fra flere sektorer. På noen områder er det primært aktuelt med et pilot-stat-samarbeid, på andre er det aktuelt å samarbeide med flere aktører. For hvert delmål skal samarbeidspartene enes om konkrete tiltak i årlige handlingsplaner, samt enes om å invitere andre parter inn i arbeidet. Bygdevekstavtalen er et utviklingsarbeid som blant annet skal bidra til innovasjon og nyteknung. Avtalen skal være et supplement til det ordinære arbeidet i kommunen, og tiltak skal konkretiseres i sammenheng med øvrig innsats i avtalekommunene. KDD vil utforme en mal for sluttevaluering i dialog med avtalekommunene og navngitte samarbeidsparter i avtalene i løpet av 2024.

2. Rammer for handlingsplanen

Handlingsplanen redegjør for tiltak og aktiviteter i avtaleperioden. For 2024 presiserer handlingsplanen tiltak for inneværende år og skisserer planer for kommende år. Tabellen under pkt. 5 gir oversikt over finansiering av tiltakene. Samarbeidspartene kan enes om å prioritere ulike delmål til ulik tid i løpet av avtaleperioden. Handlingsplanen redegjør også for planlagt vekting av innsats i løpet av avtaleperioden.

Handlingsplanen fungerer som grunnlag for statlig medfinansiering av avtalen, og skal være omforent mellom samarbeidspartene under det enkelte delmål. Midler til statlig medfinansiering ble bevilget fra Stortinget for 2024, men kan overføres til senere år og skal dekke hele avtaleperioden. For kriterier for bruk av statlige midler, krav til rapportering mv vises det til politikerbrev sendt 21. november 2023, samt tilskudds brev for bruk av midlene.

Handlingsplanen oppdateres og godkjennes årlig av KDD som grunnlag for utbetaling. Ved oppdatering skal det gjøres rede for:

1. Nye tiltak (med og uten statlige midler) og eventuelt andre relevante tiltak som bør sees i sammenheng
2. Endring av eksisterende tiltak, og hva som er begrunnelsen for endringene.
3. Avsluttede tiltak, men en kort vurdering av hva tiltaket har bidratt til.

3. Handlingsplan per delmål

Det vil bli satt i gang aktiviteter under hvert av delmålene i 2024, men det er ulikt hvilken innsats som skal gjøres under de ulike delmålene. Arbeidet i 2024 vil bli preget av forprosjekter, forstudier og uttesting av arbeidsmetodikk. I de tiltakene der det er skissert forstudier og forprosjekter er vi i en utforskende fase der vi ser på muligheter. Derfor er det ikke sikkert at man oppnår skisserte resultat. Mange av delmålene henger tett sammen og aktiviteter i delmålene bygger på hverandre. Det viktigste i 2024 er kompetansestrategi og omdømme- og rekrutteringsarbeid i delmål 1, lokale studie- og arbeidsfellesskap i delmål 3 og utvikling av et plan – og utviklingsmiljø i delmål 6.

Delmål 1 Øke rekruttering av relevant arbeidskraft

Beskriv kort ønskede resultater under delmålet i løpet av avtaleperioden

Målet i avtaleperioden er å rekruttere relevant arbeidskraft gjennom mer systematisk jobbing, profesjonalisering av rekrutteringsarbeidet, bevisstgjøring av hvilken kompetanse vi har og vil ha behov for på lang sikt, synliggjøring av regionen og et tettere samarbeid mellom næringslivet og det offentlige. Det er et mål å inkludere de som står i fare for, og i, utenforskap, samt våre nye landsmenn i arbeidslivet.

Beskriv kort roller og forpliktelser til aktuelle parter i arbeidet med delmålet

Statsforvalteren og Trøndelag Fylkeskommune er samarbeidspartnere under dette delmålet og vil delta aktivt i jobbingen med å rekruttere relevant arbeidskraft.

Det er mange aktører som vil være relevante å samhandle med under dette punktet. Lierne Utvikling, Namsskogan utvikling, Omstillingsprogrammet for Namsskogan og Røyrvik, Næringsrådgiver i Grong kommune, oppfølgingstjenesten ved Grong videregående skole (Grong vgs), LOS-prosjekt ved Grong vgs., Namdal Regionråd, Namdal Næringsforening, NAMAS, flyktningetjenesten, NAV for å nevne de mest sentrale.

Beskriv kort økonomisk ramme for arbeidet med delmålet i 2024

Det legges opp til to større prosesser gjennom dette delmålet i 2024; kompetansestrategi og omdømme/rekrutteringsarbeid. Et godt grunnlag for videre arbeid med delmålet vil være viktig i 2024. Det settes av 800 000 kr for jobbing med kompetansestrategi og 1,8 mill kr til omdømme og rekrutteringsprosjekt. Der det er mulig vil det søkes om midler fra samarbeidspartnere eller andre aktuelle tilskuddsordninger.

I 2024 vil følgende tiltak prioriteres (se nærmere omtale under)

Tiltak	Hovedansvarlig	Samarbeidsparter	Tidsramme
--------	----------------	------------------	-----------

1	Det utarbeides en felles kompetansestrategi for Indre Namdal.	Bygdevekst IN, Trøndelag Fylkeskommune	Statsforvalteren i Trøndelag, Namdal Regionråd	Ferdig jan 2025
2	Kunnskapsinnhenting rundt flytting og individrettede virkemidler	Bygdevekst IN, Trøndelag Fylkeskommune		Ferdig sept 2024
3	Omdømme – og rekrutteringsarbeid	Bygdevekst IN, utviklingsmiljøene i Indre Namdal	Trøndelag Fylkeskommune, Statsforvalteren, Namdal Regionråd, Namdal næringsforening	Hele avtaleperioden, men med ulike faser i arbeidet
4	Utnytte smådriftsfordelene i regionen til å samhandle målrettet om å forhindre ungt utenforskap	LOS-prosjektet ved Grong videregående skole, piloten	NAMAS Vekst AS, oppfølgingstjenesten ved Grong videregående skole, NAV	Forprosjekt ferdig 2024, vil jobbe med temaet hele avtaleperioden
5	Tiltak for å få flyktninger fort ut i arbeid	Flyktingetjenesten	Flyktingetjenesten i kommunene, NAV, Namdal Studiesenter, Namdal næringsforening	Ferdig oktober 2024
6	Foredle resultatet fra spørreundersøkelse ungdom født 1994-1999	Bygdevekst IN	Distriktssentret	Mai 2024

Tiltak 1 Kompetansestrategi

Beskriv overordnet hva tiltaket går ut på

Status: strategi

Som grunnlag for mye av jobbingen i Bygdevekst Indre Namdal er det behov for å lage en overordnet kompetansestrategi for Indre Namdal. Strategien deles i to hoveddeler; hvilken kompetanse har og trenger vi på relativt kort sikt og hvilken kompetanse har og vil man trenge på lengre sikt.

Planen vil omfatte både offentlig og privat sektor.

Planen deles inn i fire deler:

1. Sammenfatte hva vi vet om kompetansebehov i regionen

2. Kompetanse vi trenger på kortsikt; 1- 3 år
3. Fremtidsscenario – en analyse av hvilke næringer og kompetanse som vil bli viktig for regionen i fremtiden
4. Kompetanseplan på langsikt som en forlengelse av fremtidsscenario-tenkingen.

Kompetanseplanen skal være en del av den interkommunale strategisk samhandlingsplanen for kommunene i Indre Namdal.

Trøndelag Fylkeskommune har nettopp vedtatt en kompetansestrategi for Trøndelag. Det vil være naturlig å bruke det som er relevant for Indre Namdal fra denne planen i vårt arbeid. Der det er hensiktsmessig å samhandle med Rindal/Holtålen er det ønskelig.

Beskriv roller/oppgaver de ulike samarbeidspartene har i arbeidet.

Det vil være behov for ressurser på denne delen, og det vil være behov for at ulike aktører deltar i prosessene. Trøndelag Fylkeskommune og Statsforvalteren er selvsikre, men også lokale aktører som utviklingselskapene, omstillingsprogrammet, næringslivet og kommunene er sentrale i arbeidet. Distriktsentret vil bidra med relevant kompetanse og som sparringspartner.

Det vil bli satt ned en arbeidsgruppe med Statsforvalter, Trøndelag Fylkeskommune, Grong vgs., Namdal Studiesenter/ partnerskap Namdal

Prosjektleder: Det kommer litt an på hvordan vi legger opp arbeidet om vi har behov for en ekstern prosjektleder eller om vi finner andre gode løsninger.

Beskriv når skal prosjektet starte opp, viktige milepæler og når skal det avsluttes.

Prosjektet starter opp 20. mai.

1. Sammenfatte det som finnes av informasjon om kompetansebehov i regionen Det skal utarbeides en enkel rapport som sammenfatter det vi vet om kompetansebehov i regionen. Trøndelag Fylkeskommune, NAV, Namdal Regionråd, Næringselskapene, Nasjonalt planverk har analysert og gjort undersøkelse på hvilke kompetansebehov som finnes i regionen. Denne skal være ferdig oktober 2024.

2. Kompetanse vi trenger på kortsikt; 1- 3 år

Det skal lages en systematisk oversikt over hvilken kompetanse det er behov for i kommunene og næringslivet de neste 1-3 år. Denne skal være ferdig oktober 2024.

3. Fremtidsscenario – en analyse av hvilke næringer og kompetanse som vil bli viktig for regionen i fremtiden

Det er behov for å lage noen fremtidsscenario for regionen, hvilke næringer og sektorer vil vokse, hvilken kompetanse har vi behov for fremover. Denne prosessen settes i gang våren 2024 og skal være ferdig i løpet av høsten.

4. Kompetanseplan på langsikt som en forlengelse av fremtidsscenario-tenkingen.

Det skal lages en strategisk kompetanseplan for Indre Namdal og en metodikk for hvordan planen med jevne mellomrom oppdateres. i. Planen skal være ferdig i løpet av 2024.

Beskriv kort økonomisk ramme for tiltaket

Det budsjetteres med 800 000 kr i 2024 som er Bygdevekstmidler. Det vil bli søkt på aktuelle tilskuddsordninger. Det legges opp til at Trøndelag Fylkeskommune bidrar med sin plankompetanse inn i prosjektet. Distriktssentret vil være en god samarbeidspartner i dette arbeidet.

Tiltak 2 Kunnskap om flytting

Beskriv overordnet hva tiltaket går ut på

Status: Kunnskapsgrunnlag

En av de store utfordringene i Indre Namdal er fraflytting. For å kunne jobbe målrettet og «riktig» med rekruttering er kunnskap om motivasjonsfaktorer for flytting og hvem som flytter nyttig. Det finnes flere aktører, blant annet Trøndelag Fylkeskommune og Distriktssentret, som kan mye om dette tema. Vi er ute etter faktabasert kunnskap om flytting.

Individrettede virkemidler som motivasjon for flytting er mye diskutert. Det er behov for en gjennomgang av ulike virkemidler, kostnad og effekt, for å vurdere om dette skal være en satsing for Indre Namdal. Her finnes det nasjonal kunnskap om individrettede tiltak som er testet ut. Både KDD, Distriktssenteret og fylkeskommunen kan bidra med kunnskap. 5 juni kommer SSB med nye tall, det vil være interessant å se på disse under dette tema.

Dette tiltaket er delt i tre:

1. Hvem flytter til og fra Indre Namdal, og hvorfor?
2. Finne ut hva som er viktig når folk tar en beslutning om flytting.
3. Individrettede virkemidler – hva fungerer?

Beskriv roller/oppgaver de ulike samarbeidspartene har i arbeidet.

Her er det behov for å sette sammen kunnskap som i stor grad finnes. Trøndelag Fylkeskommune og de som jobber med Trøndelag i tall vil være viktige samarbeidspartnere, og distriktssentret en viktig kompetansepartner.

Beskriv når skal prosjektet starte opp, viktige milepæler og når skal det avsluttes.

Dette er en kort kunnskapsinnhenting som skal danne grunnlag for videre arbeid med rekruttering. Grunnlaget skal være ferdig september 2024. Det er en ambisjon å bruke denne kunnskap til konkrete virkemidler videre i Bygdevekstperioden, og som tas med i handlingsplan 2025.

Beskriv kort økonomisk ramme for tiltaket

Her er det i hovedsak egen arbeidstid fra samarbeidspartene.

Tiltak 3: Omdømme og rekruttering

Beskriv overordnet hva tiltaket går ut på

Status: Hovedprosjekt

For å være synlig for potensielle innbyggere og mulig ny arbeidskraft settes det i gang et større omdømme- og rekrutteringsprosjekt. Dette prosjektet skal gå over hele Bygdevekstperioden. Det som skapes i dette tiltaket skal forvaltes etter at blant annet bygdevekst er avsluttet, og det må lages en plan for dette.

Omstillingsprogrammet og utviklingselskapene i IN har også omdømmebygging i sine mandat. Det må jobbes med hvordan vi styrker hverandre.

Bygdevekst skal ha en overordnet og koordinerende rolle i dette arbeidet.

Målet med arbeidet er å lage en plattform for felles kommunikasjon med tanke på å bli mer attraktiv og synes for fremtidens innbyggere. Det handler både om den digitale omdømmebyggingen, men også om hvordan man møter nye mennesker som kommer og hvordan man tar vare på de som bor her.

Dette er et langsiktig arbeid, som trenger en solid jobb i bunnen for å bli vellykket.

Omstilling og rekruttering henger tett sammen, derfor har vi valgt å inkludere begge elementene inn i dette prosjektet.

Disktriktssenteret har mye kunnskap om rekrutterings- og omdømmearbeid. Det vil være viktig å bygge på kunnskap fra dem, spesielt fra Omdømmeskolen som ble kjørt for noen år tilbake.

Det innhentes kunnskap om blant annet flytting og kompetansebehov i tiltak 1 og 2 under dette delmålet og som må ses i sammenheng med arbeidet med omdømme – og rekruttering.

Prosjektet deles inn i tre deler:

1. **Hvem er vi i Indre Namdal og hvordan vil vi fremstå?**
2. **Utarbeidelse av nettsider, innhold og kommunikasjonsplan**
3. **Profesjonalisering av rekrutteringsarbeidet i kommunene**

Beskriv roller/oppgaver de ulike samarbeidspartene har i arbeidet.

Organisering av arbeidet i dette prosjektet:

Det settes ned en arbeidsgruppe med Omstillingsprogrammet i Røyrvik/ Namsskogan, Lierne Utvikling, Namsskogan Utvikling, næringsrådgiver Grong, Namdal Regionråd, en kommunedirektør, Namdal Næringsforening

Prosjektleder: leie inn eksterne til å kjøre prosesser i del 1, og se hva behovet er etter hvert.

Det er et behov for å synliggjøre hva de ulike aktørene i regionen har ansvar for i arbeidet med omdømme – og rekruttering. Målet er å styrke hverandre.

Beskriv når skal prosjektet starte opp, viktige milepæler og når skal det avsluttes.

Dette er et arbeid som vil gå gjennom hele avtaleperioden. For å danne et godt grunnlag for arbeidet med omdømme og rekruttering vil det bli kjørt en prosess høsten 2024 der vi involverer samfunnene bredt i første del av prosjektet; hvem er vi i Indre Namdal og hvordan vil vi fremstå. Det handler om å finne tak i hvem vi er, hvilke verdier ønsker vi å synliggjøre, hvordan og hvor markedsføre oss, hva skal vi markedsføre, hvem ønsker vi å nå og hvordan skal dette gjøres.

Profesjonalisering av rekrutteringsarbeidet i de fire kommunene vil være en av pilotene i delmål 6. Det settes av midler til å øke kompetansen og jobbingen med rekruttering i kommunene.

Beskriv kort økonomisk ramme for tiltaket

Det budsjetteres med ca 1,2 mill kr i 2024 i dette tiltaket. Her vil det bli behov for økonomiske ressurser også fremover. Piloten vil søke ut midler der det er mulig til dette prosjektet.

Tiltak 4 Utnytte smådriftsfordelene i regionen til å samhandle målrettet om å forhindre ungt utenforskap

Beskriv overordnet hva tiltaket går ut på

Status: Forprosjekt

Ungt utenforskap er en av de store nasjonale utfordringene og er også en utfordring i Indre Namdal. Indre Namdal er små samfunn og de fleste som kan bidra i arbeidet mot utenforskap vet av hverandre. Likevel klarer vi ikke å utnytte ressurspersoner og virkemidler for å bistå unge ut av utenforskap. I denne problematikken har vi muligheter til å utnytte smådriftsfordelene med å kjenne hverandre og ha korte veier mellom virkemiddelapparatene.

Det gjøres allerede mye godt arbeid på dette området, men gjennom Bygdevekst kan vi sette enda mer fokus og trykk på arbeidet.

Indre Namdal har bosatt mange flyktninger den siste tiden. Det er ungdommer med varig opphold og ungdommer som ikke vet om oppholdet blir varig. Det er viktig å forebygge utenforskap, slik at de blir inkludert og føler sosial trygghet i hverdagen.

Det er ønskelig å se hvordan vi kan jobbe for å «torra å sjå ka vi sjer – og gjerra nå me det». Noen ganger går vi heller rundt problematikken, enn å faktisk ta tak i rotårsaker.

Lykkes vi med arbeidet kan unge få et annet og bedre liv enn i utenforskap, besparelser for samfunnet, og arbeidslivet får i større grad dekket behovet for arbeidskraft.

Utenforskap, eller ung inkludering, er et vanskelig tema med mange innganger, mange årsaker, mange skjebner, og mye skam.. Men det finnes også mange muligheter for å arbeide seg "inn" i samfunnet igjen, og det finnes mange gode hjelpere som kan utgjøre en forskjell på veien. Gjennom dette forprosjektet ønsker vi å se på muligheter for å jobbe tettere og mer systematisk sammen på tvers av roller, kompetanse og organisasjoner. Vi vil søke etter metoder og måter å jobbe på som vi kan teste ut senere. Det legges derfor opp til flere ulike tiltak. Erfaringer fra uttestingen vil danne grunnlag for videre arbeid med temaet.

Forprosjektet skal jobbe med følgende tema:

1. Synliggjøre hvor det er utfordringer i virkemiddelapparatet, (for eksempel: ungdomsgarantien til NAV, «hvordan klargjøre» de ungdommene som i dag lever i utenforskap til å kunne ta del i satsingen «trøndelagsmodellen», hvem og hvordan skal det jobbes med barn og unge som lever i familier med en eller to foreldre som står utenfor arbeidslivet). Ved å utnytte smådriftsfordelene har vi også muligheter for å hjelpe ungdommer som ikke klarer å nyttiggjøre seg av tiltak på gruppenivå, men som kan lykkes gjennom individuell oppfølging i et bredt samarbeid mellom hjelpeinstanser og arbeidsliv. Vi vet hvem de aktuelle ungdommene er, og kan lage skreddersøm med utgangspunkt i personer den enkelte ungdom har tillit til.
2. Hvordan kan arbeidslivsbedriftenes kompetanse brukes og finansieres for arbeidsutprøving og arbeidslivstrening for ungdom under 18 år.
3. Hvordan kan vi individrette arbeidet slik at vi klarer å inkludere unge mennesker i arbeidslivet?
4. Teste ut opplæring av matverter og vaktmester for kommunene på regionens videregående skole gjelder ungdom som vil ha rett på uføretrygd
5. Hvordan kan kommunene i større grad bruke sommerjobb og lærlingeplasser mer strategisk for å hindre utenforskap (for eksempel: styrkede lærlingeplasser for å legge til rette for at ungdom i fare for uføre kan bevare arbeidsevnen og nok tilgang på lærlingeplasser slik at vi bevarer ungdommen og arbeidskraften i kommunen).
6. Hvordan kan videregående skole i samarbeid med ungdomskolen arbeide forebyggende i ungdomsskolen opp mot ungdom med ufrivillig skolefravær for å koble bedrifter og ungdom til alternative opplæringsløp.
7. Lage og teste ut ordninger for å bidra i hjem der ungdom har ufrivillig skolefravær og der en av foreldrene står utenfor arbeidslivet.

Beskriv roller/oppgaver de ulike samarbeidspartene har i arbeidet.

Det settes ned en arbeidsgruppe med LOS-prosjektet ved GVS, oppfølgingstjenesten, 2 representanter fra helsenettverket i kommunene og NAV.

Det finnes gode ressurser i KS, i Trøndelag fylkeskommunes arbeid med folkehelse og i samarbeidet mellom fylkeskommunen og Nav om Trøndelagsmodellen. Det vil være ønskelig å koble disse ressursene på arbeidsgruppen når det er hensiktsmessig.

Beskriv når skal prosjektet starte opp, viktige milepæler og når skal det avsluttes.

Forprosjektet starter i mai 2024 og avsluttes oktober 2024. Det er et mål at man gjennom forprosjektet tydeliggjør hvordan vi skal jobbe med ungt utenforskap i et hovedprosjekt som legges inn i handlingsplan for 2025.

Beskriv kort økonomisk ramme for tiltaket

Det settes av 200 000 kr til prosjektet og resten er arbeidstid fra de ulike partene. Det er aktuelt å søke ut eksterne midler i et hovedprosjekt.

Tiltak 5 Flyktninger ut i arbeid**Beskriv overordnet hva tiltaket går ut på**

Status: Hovedprosjekt

Det kommer stadig nye flyktninger til kommunene våre, og kommunene skal bosette et betydelig antall i 2024. Mange av disse har en kompetanse som kommuner og næringsliv trenger. Det er et mål å få flyktningene fort ut arbeid.

Namdal Næringsforening har sammen med flere aktører i Namsos jobbet frem en modell for å få flyktningene fortere ut i relevant arbeid. Det viser seg at små grep og tettere samhandling har bidradd til at flere har kommet ut i jobb. Det er ønskelig å få til det samme arbeidet lokalt i Indre Namdal og jobbe etter samme mal som det er gjort i Namsos.

Beskriv roller/oppgaver de ulike samarbeidspartene har i arbeidet.

Det er flere aktører som er relevante i dette arbeidet. Det opprettes en arbeidsgruppe med 2 rep fra flyktingetjenesten i Indre Namdal, NAV, Namdal Studiesenter og Namdal Næringsforening.

Beskriv når skal prosjektet starte opp, viktige milepæler og når skal det avsluttes.

Prosjektet startes 1 juni og skal være en vedvarende aktivitet i avtaleperioden.

Beskriv kort økonomisk ramme for tiltaket

Det settes av 100 000 kr til arbeidet, resten er arbeidstid og eksisterende virkemidler fra bla NAV. Det tas sikte på å søke om integreringstilskudd hos Trøndelag Fylkeskommune til videre arbeid.

Tiltak 6 Kunnskapsinnhenting**Beskriv overordnet hva tiltaket går ut på**

Status: Kartlegging

Vi har en tanke om at det er de som kommer fra området som er lettest å rekruttere tilbake til Indre Namdal. Derfor er det utarbeidet en spørreundersøkelse som er sendt til alle som har vokst opp i kommunene i Indre Namdal og som er født mellom 1994 – 1999.

Her er det spurt en rekke spørsmål om omdømme, utdanning, lysten til å flytte tilbake til Indre Namdal, boligbehov, kollektivtrafikkbehov.

Det er gjennomført en spørreundersøkelse. Det er ønskelig å se på metoder for systematisk innhenting av kunnskap om ungdomsgruppen gjennom hele Bygdevekstperioden. Det er ønskelig å følge noen aldersgrupper gjennom hele Bygdevekstperioden; de som går ut ungdomsskolen, de som går ut videregående skole (vgs), 5 år siden de har gått ut og 10 år siden de har gått ut vgs. Det skal utarbeides en spørreundersøkelse til disse målgruppene hvert år.

Det vil også bli sett på andre måter å holde kontakt med, hente innspill fra, diskutere problemstillinger med som for eksempel digitale folkemøter, fokusgrupper osv.

Beskriv roller/oppgaver de ulike samarbeidspartene har i arbeidet.

Distriktsentret har vært kompetansepartner i dette arbeidet. I tillegg vil ungdomsrådene være gode sparringspartnere.

Beskriv når skal prosjektet starte opp, viktige milepæler og når skal det avsluttes.

Prosjektet ble startet opp i januar og går gjennom hele prosjektperioden.

Beskriv kort økonomisk ramme for tiltaket

Det er kun egen arbeidstid som er brukt på prosjektet.

Tiltak 7 Bygdekonferanse

Beskriv overordnet hva tiltaket går ut på

Det er et mål at Indre Namdal er arrangør av en større Bygdekonferanse som setter søkelyset på aktuelle tema for Distrikts-Norge, som utfordrer «vedtatte sannheter» og som bidrar til å skape ny distriktpolitikk. Det er ønskelig at vi bidrar til å tenke «utenfor boksen» og annerledes tenking rundt utvikling av distrikts – Norge.

I 2024 vil konferansen være et test-arrangement, med sikte på en større konferanse i 2025.

I 2024 vil det i hovedsak være samarbeidspartnere, organisasjoner i Indre Namdal, administrasjonene og politikerne i kommunene som er målgruppen.

Trøndelag Fylkeskommune har gjennom de andre distriktsatsingene ambisjon om å arrangere en distriktskonferanse i 2025. Det vil være viktig å samhandle om dette temaet fremover.

Beskriv roller/oppgaver de ulike samarbeidspartene har i arbeidet.

Næringsforeninger/ selskap, Namdal Regionråd og Trøndelag Fylkeskommune vil være samarbeidspartnere i dette arbeidet.

Beskriv når skal prosjektet starte opp, viktige milepæler og når skal det avsluttes.

Det tas sikte på en mindre konferanse i 2024.

Beskriv kort økonomisk ramme for tiltaket

Det settes av 500 000 kr til tiltaket, og det er et mål å søke ut midler fra andre aktører i 2025.

Delmål 2 Tilgang på fleksible og desentralisert utdanning

Beskriv kort ønskede resultater under delmålet i løpet av avtaleperioden

Kompetanse vil være en nøkkelfaktor for utvikling fremover. Muligheten for kompetanseutvikling desentralisert og fleksibelt vil være viktig for en region som Indre Namdal.

Det er mange aktører som tilbyr utdanning på mange plan i området vårt. Grong videregående skole er en viktig arena for videregående opplæring, og som kompetansearbeidsplass i regionen.

Gjennom dette delmålet ønsker vi å styrke de aktørene som i dag finnes i området, spesielt Grong videregående og Namdal Studiesenter. Vi er også heldige som har et universitet i nærheten som vi samhandler godt med, blant annet gjennom Partnerskap Namdal (Namdal Regionråd, Nord Universitet og SINTEF).

Med mange tilbydere av kompetanse er det først og fremst en mobilisering til å bruke de tilbudene som finnes og synliggjøre behov for nye kompetansetilbud som vil være jobben i dette tiltaket i 2024.

Kobling mellom næringsliv og ungdommene våre, samt lærlinge – og traineeløp er andre tema vi vil jobbe med.

Beskriv kort roller og forpliktelser til aktuelle parter i arbeidet med delmålet

Det er mange aktører som må samhandle. Grong videregående skole, Namdal Studiesenter, Namdal Regionråd, Partnerskap Namdal, Nord Universitet, Trøndelag Fylkeskommune, Fagskoler og egne skoler.

Beskriv kort økonomisk ramme for arbeidet med delmålet i 2024

Det settes av en ramme på 1 200 000 kr i 2024, og det vil bli behov for økonomiske ressurser i årene fremover.

Beskriv kort hvilket annet arbeid samarbeidspartene gjør som vil bidra til delmålet

Samarbeidspartene går eventuelt inn med midler, i tillegg til egen arbeidstid.

Beskriv kort tentative planer for kommende år

Det vil først og fremst være et forprosjekt på å mobilisere til kompetansetiltak, samhandling mellom skoler og næringsliv og finne gode samarbeidsformer med Namdal Studiesenter som blir viktigst i 2024.

I 2024 vil følgende tiltak prioriteres (se nærmere omtale under)

Tiltak	Hovedansvarlig	Samarbeidsparter	Tidsramme
--------	----------------	------------------	-----------

1	Bidra til å mobilisere til kompetanseutvikling	Bygdevekst IN, Namdal Studiesenter	Nord Universitet, Trøndelag Fylkeskommune, Statsforvalteren	November 2024
2	Støtte opp om arbeidet i Namdal Studiesenter	Bygdevekst IN, Namdal Studiesenter		
3	Videreutvikle Grong-måten; samhandling mellom næringsliv og videregående skole	Grong videregående skole	Trøndelag Fylkeskommune, Statsforvalteren	
4	Utvikle trainee-løp i Indre Namdal	Bygdevekst IN	Namdalen Regionråd, INam	
5	Utarbeide en plan for entreprenørskap i skolene i Indre Namdal	Kommunene i Indre Namdal		
	Attraktivt med lærlinger	Kommunene i Indre Namdal	Trøndelag Fylkeskommune	Nov 2024
	Kompetanseutvikling i regionen	Bygdevekst IN		

Tiltak 1 Mobilisere til kompetanseutvikling

Beskriv overordnet hva tiltaket går ut på

Status: Forprosjekt

Målet med dette arbeidet er at flere benytter seg av de tilbudene som finnes på etter – og videreutdanning, samt øke bestillinger på kompetansebehov.

Det er mange tilbydere av kompetanse i Trøndelag. Utfordringen er å mobilisere innbyggere og ansatte til å benytte seg av disse kompetansetilbudene.

Dette tiltaket vil henge tett sammen med tiltak i delmål 1 om kompetansestrategi. Når strategien foreligger, vil det være naturlig å koble fremtidens kompetansebehov med tilbydere av kompetanse.

Arbeidet i 2024 vil bli organisert som et forprosjekt der man ser på samarbeidsformer, motivasjonsfaktorer for å heve kompetanse og tiltak som vil gjøre det lettere for ansatte, både privat og offentlig, å heve sin kompetanse. Det er spesielt innen helseområdet det er ønskelig å få til kompetansehevetiltak. Dette prosjektet retter seg spesielt mot etter - og videreutdanning.

Beskriv roller/oppgaver de ulike samarbeidspartene har i arbeidet.

Dette prosjektet vil bli organisert med en arbeidsgruppe bestående av: Nord Universitet, Studiesentret Namdal, Trøndelag Fylkeskommune, Statsforvalteren i Trøndelag og 1 representant fra kommunene.

Hovedaktivitetene i prosjektet er:

1. Samle aktører som jobber med kompetanse i Indre Namdal
2. Koble næringsliv, offentlig sektor og utdanningstilbydere sammen, og skape samarbeidsarena
3. Kartlegge hvilke motivasjonsfaktorer og tiltak som må til for å heve kompetanse hos innbyggerne
 - a. Tilrettelegging på arbeidsplassen (Dette gjelder praksismuligheter, tid til eksamensforberedelser, permisjon (med lønn?) og generell anerkjennelse for kompetanseheving)
 - b. Kompetansemidler, stimuleringsordninger
 - c. Osv
4. Se på mulighetsrommet for flere desentraliserte og fleksible utdanninger i Indre Namdal og komme opp med modeller som kan testes ut. (Lukas-fagskolen har gjennomført kurs der opplæringen i sin helhet er lagt til arbeidsplassen kan det være en modell)
5. Se på modeller for å få flere til å heve kompetanse og se muligheter innen helsesektoren. Y-veien, tettere samhandling mellom kommuner og kompetansetilbyderne kan være noen tema å se på.
6. Kartlegge hvor det kan være aktuelt å teste ut nye tiltak innenfor kompetansefeltet.

Beskriv når skal prosjektet starte opp, viktige milepæler og når skal det avsluttes.

Prosjektet starter opp juni 2024. Resultatet etter dette forprosjektet er et hovedprosjekt der man jobber konkret med å mobilisere og få flere til å ta etter – og videreutdanning. Forprosjektet er ferdig november 2024.

Beskriv kort økonomisk ramme for tiltaket

Det settes av 100 000 kr til arbeid i prosjektet og egne arbeidstimer fra samarbeidspartene. Det settes av en pott på 300 000 kr som er søkbar for de som ønsker å heve sin kompetanse. Det vil bli behov for ytterligere ressurser på dette området etter hvert.

Tiltak 2 Støtte opp under Namdal Studiesenter

Beskriv overordnet hva tiltaket går ut på

Namdal Studiesenter er et veldig godt verktøy for Bygdevekst Indre Namdal til å mobilisere for kompetanseutvikling, synliggjøre kompetansebehov og utvikle kompetansetilbud. Studiesentret finansieres i dag fra år til år gjennom søknader til KD.

Namdal Studiesenter har valgt å samhandle med kompetansetilbydere i regionen og bruke midlene på å være en mellomromsaktør. Studiesentret har som mål å bidra til å styrke de utdanninginstitusjonene man har i regionen, universitetet og de tre videregående skolene, ikke bygge nye bygg eller konkurrere med disse. Dette er en modell som passer godt i tenkingen til Bygdevekst.

For at Bygdevekst Indre Namdal skal jobbe effektivt med et fleksibelt og desentralisert studietilbud er Namdal Studiesenter det beste verktøyet vi kan ha. En mer langsiktig finansiering på studiesentret ville gitt flere muligheter til å utvikle gode studietilbud og langsiktige relasjoner.

Målet med dette tiltaket er å bidra til en mer langsiktig finansiering av Namdal Studiesenter ved å videreføre de midlene som i dag finansierer sentret.

Bygdevekst i Indre Namdal har som mål å bidra til å styrke funksjoner i samfunnet vårt som fungerer bra og er relevant for samfunnsutviklingen.

Beskriv roller/oppgaver de ulike samarbeidspartene har i arbeidet.

Trøndelag Fylkeskommune vil være en god samarbeidspartner på dette området.

Beskriv når skal prosjektet starte opp, viktige milepæler og når skal det avsluttes.

Dette vil være et langsiktig arbeid gjennom hele Bygdevekstperioden.

Beskriv kort økonomisk ramme for tiltaket

Det er først og fremst arbeidstid som vil bli brukt på dette.

Tiltak 3 Videreutvikle Grong-måten; samhandling mellom næringsliv og videregående skole

Beskriv overordnet hva tiltaket går ut på

Status: Hovedprosjekt

Synliggjøring av fremtidig karrieremuligheter i regionen ovenfor elevene som går på videregående skole kan bidra til at Indre Namdal blir et alternativ den dagen disse ungdommene skal ut i arbeidslivet. Det er også muligheter for å knytte kontakter mellom bedrifter og ungdommer i et studieløp.

Gjennom systematisk jobbing ønsker man å bruke denne metoden for karriereveiledning ved Grong videregående skole. Ideene er hentet fra Gatsby-modellen. Skolen har testet ut ulike måter å løse karriereveiledningen på i flere år. Gjennom Bygdevekst ønsker man å videreutvikle modellen og jobbe strukturert i hele Bygdevekstperioden.

I denne modellen jobber man tett sammen med utvalgte bedrifter der bedriftene presenterer seg på skolen, både til elever og lærerkollegiet, elevene er ute i bedrift og får med seg oppgaver som de igjen presenterer til bedriften.

Dette gir elevene en unik måte å bli kjent med karrieremuligheter innen det offentlige og næringslivet i regionen.

Opplegget kjøres på vg2.

Beskriv roller/oppgaver de ulike samarbeidspartene har i arbeidet.

Prosjektet drives av Grong videregående skole, og det settes ned en arbeidsgruppe med næringssselskap, næringsforening/ bedrifter, 1 kommune og Bygdevekst.

Arbeidsgruppen skal være en god diskusjonspartner og kobler mellom næringsliv, offentlige og prosjektet.

Beskriv når skal prosjektet starte opp, viktige milepæler og når skal det avsluttes.
Prosjektet starter opp juni 2024 og vil gå hele bygdevekstperioden.

Beskriv kort økonomisk ramme for tiltaket

Det settes av 500 000 kr til arbeidet, i tillegg går samarbeidsaktørene inn med egenarbeidstid. Det er aktuelt å søke om tilskudd fra samarbeidspartnere eller andre tilskuddsordninger.

Tiltak 4 Trainee i Indre Namdal

Beskriv overordnet hva tiltaket går ut på

Status: Forprosjekt

Trainee er et spennende virkemiddel for å få ung kompetanse til regionen. Namdal Regionråd har i samarbeid med INAM et opplegg for å utvikle trainee-løp i Namdalen. Det er viktig at Indre Namdal hefter seg på disse prosessene og er med å skape nye traineeløp i regionen.

Målet er å få opp ett til to traineeløp i løpet av 2025. Traineeløpene må gjerne være samarbeidsløp mellom ulike kommuner, eller mellom kommuner og andre organisasjoner som for eksempel Helse Nord-Trøndelag. Det er mål å teste ut traineeløp som passer for mindre bedrifter og mindre kommuner.

Beskriv roller/oppgaver de ulike samarbeidspartene har i arbeidet.

Det settes ned en arbeidsgruppe med Namdal Regionråd, INam, 1 rep fra kommunene, Trøndelag Fylkeskommune og Prosjektleder for Bygdevekst for å jobbe frem mulige traineeløp i løpet av 2024.

Gruppen suppleres ved behov.

Beskriv når skal prosjektet starte opp, viktige milepæler og når skal det avsluttes.

Forprosjektet starter opp i juni og avsluttes november 2024. Målet er å jobbe med dette tema gjennom hele Bygdevekstperioden og skape ulike traineeløp.

Beskriv kort økonomisk ramme for tiltaket

I 2024 settes det av 100 000 kr til arbeidet i tillegg til egen arbeidstid. Det er et mål å bidra til å finansiere opp traineeløp fremover og det settes av 500 000 kr i de nærmeste årene. Det er aktuelt med samfinansiering med næringslivet eller søke tilskudd på dette arbeidet.

Tiltak 5 Entreprenørskap i skolen

Beskriv overordnet hva tiltaket går ut på

Status: Forprosjekt

Entreprenørskap i skolene er et viktig arbeid, både for å gi kunnskap om å skape bedrifter og bli kjent med næringslivet i regionen på en systematisk måte.

I 2024 vil det kjøres et forprosjekt der det går gjennom hvordan de enkelte skolene og kommunene jobber med entreprenørskap. Det skal ses på muligheter for samkjøring av arbeidet og hente ideer fra hverandre.

Målet er et mer systematisk arbeid med entreprenørskap, samt se på nye modeller/måter å jobbe med entreprenørskap og kjennskap til eget næringslivet på.

Beskriv roller/oppgaver de ulike samarbeidspartene har i arbeidet.

Det settes ned en arbeidsgruppe med representanter fra hver av de fire Indre Namdals kommune som skal jobbe frem tiltak for 2025. Ungt Entreprenørskap inviteres inn i arbeidet.

Beskriv når skal prosjektet starte opp, viktige milepæler og når skal det avsluttes.

Prosjektet starter opp juni 2024 og vil avsluttes desember 2024.

Beskriv kort økonomisk ramme for tiltaket

Det settes av 100 000 kr til arbeidet i tillegg til egne arbeidstimer.

Tiltak 6 Lærlinger i Indre Namdal

Beskriv overordnet hva tiltaket går ut på

Status: Forprosjekt

Lærlinger er en ressurs, og en måte å rekruttere fremtidens arbeidskraft.

I dag har flere bedrifter lærlinger, det samme gjelder det offentlige.

Det vil i 2024 bli laget et forprosjekt der man ser på hvordan kommunene jobber med lærlingene, hva er utfordringene og er det hensiktsmessig å se på en tettere samhandling.

Det er også behov for å se på rammevilkårene for å ta imot lærlinger, spesielt i offentlig sektor.

Beskriv roller/oppgaver de ulike samarbeidspartene har i arbeidet.

Det vil bli laget en arbeidsgruppe med ulike personer i kommunene som jobber med lærlinger. Denne gruppen knytter til seg relevant kompetanse om det er behov for det.

Beskriv når skal prosjektet starte opp, viktige milepæler og når skal det avsluttes.

Prosjektet er et forprosjekt og starter opp juni 2024 og avsluttes november 2024.

Beskriv kort økonomisk ramme for tiltaket

Det er i hovedsak egen arbeidstid som brukes til prosjektet.

Tiltak 7: Felles kompetanseutvikling i Bygdevekstpiloten**Beskriv overordnet hva tiltaket går ut på**

Det er et mål å bidra til kompetanseutvikling i regionen gjennom en felles plan for alle som deltar i prosjekter i Bygdevekst, slik at man har en felles base med kompetanse. Dette kan være prosjektkompetanse, innovasjonskompetanse, bærekraft osv

Det lages en plan for dette.

Beskriv roller/oppgaver de ulike samarbeidspartene har i arbeidet.

Det er først og fremst for kommunene og deres ansatte, og det vil bli samhandling med aktuelle aktører som kan bidra til kompetanseutviklingen.

Beskriv når skal prosjektet starte opp, viktige milepæler og når skal det avsluttes.

Prosjektet skal gå hele Bygdevekstperioden.

Beskriv kort økonomisk ramme for tiltaket

Det er i hovedsak egen arbeidstid i 2024, og det settes av 200 000 kr til tiltaket.

Delmål 3 Lokale studie- og arbeidsfellesskap**Beskriv kort ønskede resultater under delmålet i løpet av avtaleperioden**

Mål:

Hver kommune skal ha velfungerende, attraktive og særegne studie – og kontorfellesskap som tiltrekker seg fagkompetanse, academia og arbeidsplasser utenom regionen.

Dette delmålet henger tett sammen med delmål 6: Utviklingsmiljø. Gjennom begge delmålene vil vi teste hvordan vi kan knytte ulike kompetanse til regionen med ulike typer avtaleverk som salg, innleie, hospitering mm.

Delmålet henger også tett sammen med arbeidet i delmål 5 om mobilitet. Ved å opprette attraktive og lokale arbeidsfellesskap kan det gjøre noe med behov for mobilitet og endre reisevaner. Det finnes mye kompetanse om reisevaner i byene, det er interessant å se om arbeidet i Bygdevekst kan gi ny kunnskap om mobilitet og reisevaner i distriktene.

KDD vil i løpet av høsten 2024 kartlegge hvordan en hospiteringsløsning kan gjennomføres på vegne av staten. KDD vil gå i dialog med pilotene om fagområder som kan være særlig egnet for uttesting og hvilke etater som kan være aktuelle. KDD vil invitere fylkeskommunen med i dialogen.

Beskriv kort roller og forpliktelser til aktuelle parter i arbeidet med delmålet

Dette er et prosjekt der flere aktører har en sentral rolle, både offentlig og private. I Forstudien er det spesielt disse som er aktuelle kommunene, Statsforvalter, Fylkeskommunen og Staten ved Kommunal – og distrikts departementet. I det videre arbeidet kan det være aktuelt å koble på andre aktører.

Beskriv kort økonomisk ramme for arbeidet med delmålet i 2024

Det settes av 200 000 kr til dette arbeidet i 2024, i tillegg til egen arbeidstid fra samarbeidspartene.

Beskriv kort tentative planer for kommende år

I 2024 vil det i hovedsak bli kjørt en forstudie som skal være ferdig i november 2024. Denne vil danne grunnlaget for videre arbeid i de neste årene i Bygdevekstavtalen.

I 2024 vil følgende tiltak prioriteres (se nærmere omtale under)

	Tiltak	Hovedansvarlig	Samarbeidsparter	Tidsramme
1	Utvikle konsepter for lokale studie – og kontorfellesskap	Bygdevekst IN	Trøndelag Fylkeskommune, Statsforvalteren	Forstudie ferdig nov 2024.
2	Utforme rammene for hospiteringsordning	KDD	Bygdevekst IN	2024

Tiltak 1 Utvikle konsepter for lokale studie – og kontorfellesskap

Beskriv overordnet hva tiltaket går ut på

Status: Forstudie

Hver kommune skal ha velfungerende, attraktive og særegne studie – og kontorfellesskap som tiltrekker seg fagkompetanse, academia og arbeidsplasser utenom regionen. Velfungerende samarbeids- og hospiteringsavtaler med samarbeidspartene i Bygdevekst.

Målgrupper:

Det er tre ulike målgrupper:

1. En generell del der alle, uavhengig av fag, arbeid, prosjekt osv, har mulighet til å sitte i fellesskapene
2. En del der man ønsker å spisse profilen og bygge opp et fagmiljø innen ulike profiler (naturforvaltning, beredskap osv). I denne delen er det interessant å se på om man faktisk kan tiltrekke seg statlige og regionale arbeidsplasser. Vil slike miljø bli attraktive for en person som ønsker å bo i våre kommuner og jobbe i foreksempel et direktorat/ departement osv?
3. Akademia, både studenter, studieoppgaver og forskning.

Beskriv roller/oppgaver de ulike samarbeidspartene har i arbeidet.

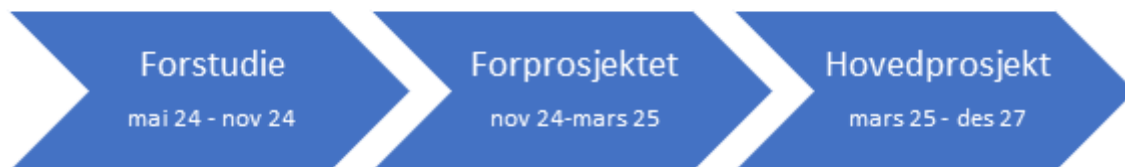
Denne forstudien vil være delt i tre deler:

- Lag et konsept kontorfellesskapene i Indre Namdal
- Utvikle ulik profil og satsingsområder for de fire kommunene
- Se på mulighetene for gjensidig utveksling/ hospitering mellom kommunene, fylkeskommunen og regional stat

Arbeidet her vil være et samarbeid mellom piloten og samarbeidspartene der vi ser på muligheter for utveksling og hospitering.

Beskriv når skal prosjektet starte opp, viktige milepæler og når skal det avsluttes.

Det er behov for å kjøre en forstudie for å finne gode arbeidsmetoder og samhandling mellom de ulike aktørene som skal være med i arbeidet.

- Forstudien: (mai 24 – nov 24) Få opp konsepter og strukturer, spiss profilering og metode for samhandling mellom aktørene som skal være med i prosjektet.
- Forprosjekt: (nov 24- mars 25) Test ut to piloter med hospitering, videre arbeid med profilering og test ut arbeidsmetodikk i kontorfellesskapene.
- Hovedprosjekt: (mars 25 – des 27) Drifte og utvikle studie – og kontorfellesskapene.

Beskriv kort økonomisk ramme for tiltaket

Det settes av 200 000 kr til dette arbeidet i 2024, i tillegg til egen arbeidstid fra samarbeidspartene.

Tiltak 2: Hospiteringsordning Staten

KDD vil i løpet av høsten 2024 kartlegge hvordan en hospiteringsløsning kan gjennomføres på vegne av staten. Arbeidet skal styre mot følgende rammer:

- Ordningen har som ambisjon at ressurser fra statlige etater skal bidra med sin kompetanse på et felt som er viktig for utviklingsarbeidet i piloten/kommunen.
- Ordningen skal bygge på et identifisert og underbygget behov i pilotene.
- Dersom ordningen kan bidra til å bygge opp under faste samarbeidsstrukturer under etablering mellom kommunene, vil det være en fordel.
- Identifisert behov vil kobles med fagkompetanse hos etater o.l. Et overordnet mål er å finne en felles interesser for utvekslingen.
- Ordningen bygger på frivillighet, både fra etater og personer. KDD legger derfor opp til fleksibilitet i tidsperiode for oppholdet.

KDD vil i 2024 gå i dialog med DFØ om regelverk knyttet til arbeidsrettslige/HR-faglige spørsmål. KDD vil i 2024 utarbeide en modell for finansiering. Dette vil gjøres i dialog med pilotene.

KDD vil i løpet av 2024 gå i dialog med aktuelle piloter om hvilke fagområder som kan være aktuelle for utprøving av ordningen, og gå i dialog med aktuelle sektorer. Etter dette vil KDD sammen med aktuelle parter diskutere praktisk gjennomføring.

Det er et mål at ordningen skal ha et reelt utbytte for begge parter. Ordningen skal bidra til å heve kompetansen i kommunen, bidra med kompetanse inn i kommunen i en periode, for å løse problemer eller utvikle strukturer, og bidra til aktuelle etater øker sin kompetanse om hvordan ansvarsområdet håndteres av små kommuner.

Målet for 2024 er å fastsette rammene for hvordan uttestingen skal foregå. Det er et mål at uttesting av ordningen skal kunne starte i 2025.

Delmål 4: Øke Boligbyggingen

Beskriv kort ønskede resultater under delmålet i løpet av avtaleperioden

Bolig og økt boligbygging er et delmål som er løftet opp i begge bygdevekstpilotene i Trøndelag. Rindal/Holtålen er en pilot og Røyrvik, Lierne, Namsskogan og Grong er en pilot. Bolig, og riktig bolig, er avgjørende for at vi skal kunne tiltrekke oss fremtidens innbyggere. Vi opplever at dette er utfordrende i dag.

Hovedmålet med arbeidet er å bygge boliger og boligkonsepter i aller pilotkommunene gjennom BV-perioden.

Det er flere innganger på dette temaet:

- Få boligmarkedet til å fungere gjennom å bygge leiligheter og boliger tilpasset eldre i sentrum, og slik frigjøre eneboliger for yngre rundt sentrumene
- Gjøre det attraktivt å bygge nye eneboliger for de som ønsker dette – bokvaliteter i distriktene.
- Ha et spekter av bomuligheter tilpasset ulike faser i livet

Gjennom Bygdevekst ønsker vi å bli gode på å utnytte eksisterende virkemidler i Husbanken, teste ut nye virkemidler og samhandlingsformer, samt bidra til ny politikk på området.

Det å bygge et godt fagmiljø mellom kommunene og en tett samhandling med Husbanken er viktig prioritering i 2024, og i årene fremover. Det er ønskelig å teste ut nye måter å samhandle mellom Husbanken og kommunene, som en pilot i utvikling av et utviklingsmiljø i delmål 6. Utnytting av eksisterende virkemidler og bidra til å finne nye virkemidler som passer distriktskommunene er andre prioriteringer, spesielt å se på muligheten for risikoreduerende tiltak.

Piloten ønsker også å bidra inn i diskusjonen om revidering av boliglånsforskriften slik at den tilpasses distriktene og distrikts bankene sine behov.

Beskriv kort roller og forpliktelser til aktuelle parter i arbeidet med delmålet

Det vil bli etablert en kjernearbeidsgruppe for arbeidet med dette delmålet. Kjernearbeidsgruppen består av personer fra kommunene, Husbanken, Trøndelag Fylkeskommune, samt en prosjektledere i Bygdevekstpilotene. Gruppen henter inn aktuelle personer når det skal jobbes med enkelt tema under delmålet.

Beskriv kort hvilket annet arbeid kommunen gjør som skal bidra til å nå delmålet

Alle kommunene har et planverk som må samhandle med arbeidet under dette delmålet. Kommunene, og de andre delmålene i Bygdevekst, har mål om vekst og tilflytting som gjør at behovet for dette delmålet er stort.

Beskriv kort hvordan man skal vurdere måloppnåelse

En god samhandling, utnytting av eksisterende virkemiddel og innspill til nye virkemidler vil være gode parameter på om man har lyktes under dette delmålet i 2024 og fremover. Utover i avtaleperioden vil også konkrete planer for bla boliger være viktig å måle.

I 2024 vil følgende tiltak prioriteres (se nærmere omtale under)

	Tiltak	Hovedansvarlig	Samarbeidsparter	Tidsramme
1	Økt bruk av dagens virkemidler i Husbanken gjennom systematisk arbeid	Husbanken og kommunene	Trøndelag Fylkeskommune	2024, 2025, 2026
2	Utvikle og teste samhandling mellom kommunene og Husbanken –	Husbanken og kommunene	Trøndelag Fylkeskommune	2024 - 2027
3	Utvikle og teste nye virkemidler for å øke tilgangen på egnede boliger.	Husbanken og kommunene	Trøndelag Fylkeskommune	2024 - 2027
4	Utvikle nye verktøy for risikoreduserende tiltak	Husbanken og de 5 pilotene i Bygdevekst (BV)	Alle 5 BV-pilotene, Husbanken, Distriktssenteret,	2024 - 2027
5	Utvikle utlånsforskriften	Bygdevekst IN	KDD, Lokale sparebanker, Husbanken,	

Tiltak 1 Kompetansehevende tiltak på Husbankens økonomiske virkemidler – økt bruk av virkemidler fra Husbanken

Beskriv overordnet hva tiltaket går ut på

Den etablerte arbeidsgruppen mellom Husbanken og pilotkommunene skal systematisk gå igjennom alle ordninger til Husbanken for å se på forbedringspotensial i bruken av virkemidlene. Det skal være særlig fokus på Startlånordningen, men også på virkemidlene «tilskudd til prosjektering, tilpasning og etablering» som gikk inn i rammetilskuddet i 2020. Dette skal lede til at flere søknader allerede kommende år.

Husbanken vil prioritere kurs til kommunene som er bygdevekstpiloter i bruk og håndtering av startlån. Samtidig ønsker Husbanken å gi råd på hvordan arbeidet organiseres og forankres.

Erfaringer fra Husbanken viser at mange kommuner har et potensial i bruken av disse virkemidlene, og dette arbeidet vil ha en overføringsverdi til disse.

Kommunene i Indre Namdal etablerer et tettere samarbeid for å utnytte hverandres kompetanse i større grad.

Beskriv roller/oppgaver de ulike samarbeidspartene har i arbeidet.

Som tidligere beskrevet vil kommunene etablere ei kjernearbeidsgruppe med Husbanken og Trøndelag Fylkeskommune som skal bidra med opplæring på bruk av virkemidlene, men også veilede kommunene på hvordan arbeidet kan organiseres.

Beskriv når skal prosjektet starte opp, viktige milepæler og når skal det avsluttes.

Oppstart våren 2024 med sikte på å komme godt i gang i løpet av 2024. Dette delprosjektet varer i utgangspunktet ut 2025.

Beskriv kort økonomisk ramme for tiltaket

Det vil bare påløpe vanlige møte- og prosesskostnader. Lønn for egne ansatte dekkes over ordinære budsjett. Husbankens deltakelse dekkes av dem.

Tiltak 2 Boligtiltak i distriktene – nye søknader og oppfølging

Beskriv overordnet hva tiltaket går ut på

Bygdevekstkommunene i Trøndelag har i 2024 sendt en felles søknad på tilskudd til boligtiltak i distriktene. Søknaden omfatter to mål, bygge lokal kompetanse i samarbeid mellom pilotene i Trøndelag og Husbanken, og utarbeide konsepter for attraktive sentrum i pilotkommunene.

Indre Namdal opplever utfordringer med nok tilgang på kompetanse innen flere områder, blant annet innen bolig- og boligutvikling. Derfor ønsker piloten å utrede og teste ut et tettere samarbeid mellom Husbanken og kommunene. Målet med samhandling er at Husbanken sine ressurser skal bidra til å øke den lokale kompetansen og bidra til å bygge gode fagmiljøer innen boligutvikling i pilotene. Det er et mål at samhandling mellom Husbanken og kommunene skal være en av pilotene under delmål 6: plan – og utviklingsmiljø. Indre Namdal vil teste ut ulike måter å samhandle med våre samarbeidspartnere og tester nå med Trøndelag fylkeskommune der en 50% stilling utfører en avgrenset oppgave innenfor bygdevekst.

Pr. 30. april er det uavklart hvorvidt søknaden boligtiltak i distriktene blir innfridd eller ikke.

Beskriv når skal prosjektet starte opp, viktige milepæler og når skal det avsluttes.

Det er et mål om at Husbanken skal samarbeide med Indre Namdal om dette punktet uavhengig av finansiering fra potten om boligtiltak i distriktene. I fase 1 skal partene utarbeide og utforske hvordan ny samhandling mellom Husbanken og kommunene kan gjennomføres. Her lages avtaler og et rammeverk for samhandlingen. Fase 1 ferdigstilles i november 2024. Fase 2 innebærer oppstart av samhandlingen og en evaluering av dette og avsluttes våren 2025.

Beskriv kort økonomisk ramme for tiltaket

Tiltaket kan delfinansieres gjennom bygdevekstmidlene, finansiering fra post 78 boligtiltak i distriktene, evt. gjennom driftsmidler fra Husbanken.

Tiltak 3 Utvikle og teste nye virkemidler for å øke tilgangen til egnede boliger i distriktskommuner

Beskriv overordnet hva tiltaket går ut på

Fra boligmeldingens punkt 7.4.5 – Husbanken får nye oppgaver for å støtte kommunene i det boligpolitiske arbeidet finner vi følgende: «Husbanken skal fremme nye samarbeidsformer og gjøre forsøk med nye virkemiddel for å øke tilgangen til egnede boliger i kommunene. Tilskudd til boligtiltak og arbeidet med bygdevekstpiloter er sentrale virkemiddel for å fremme forsøk.». Pilotkommunene mener dette gir et godt grunnlag for å arbeide for å utvikle og teste nye ordninger fra Husbanken. Utfordringsbilde i boligmarkedet er godt kjent – lite velfungerende marked og litt lite differensiert boligtilbud. Vi ønsker å utvikle og teste tiltak i dette punktet.

Aktuelle tiltak vil være:

- Forsøk gjennom justering av eksisterende virkemidler fra Husbanken, spesielt lån til boligkvalitet der lengre nedbetalingstid, avdragsfrihet/trinnvis avdragsfrihet er muligheter som allerede er identifisert i dialog med Husbanken.
- Uttesting av nye virkemidler som tilskudd til trygghetsboliger og tilskudd til utleieboliger
- Risikoreduserende tiltak der også Staten bidrar med å ta ned risiko i tiltak som Senja kommunes har arbeidet med, der kommunen tester leie til eie (prøvebo for den som vurderer å etablere seg i kommunen), omsetningsgaranti for utbygger (rentedekning på investert kapital på usolgte boliger i flerboligprosjekt) og/ eller tapsgaranti for private (n garanti for private som bygger/kjøper nybygd bolig i distriktet. Garantert 85% av byggekostnaden/kjøpesum + prisvekst på nybygde boliger).

Bygdevekstpilotene vil jobbe for at ordninger med risikoreduserende tiltak blir permanente ordninger hos for eksempel Husbanken, i tråd med grep omtalt i boligmeldinga «vurdere ytterlegare verkemiddel, blant anna tilskot til bustadbygging i distrikta og tiltak for å redusere tapsrisikoen ved bygging»

Beskriv roller/oppgaver de ulike samarbeidspartene har i arbeidet

Viser til overordnet punkt om en kjernearbeidsgruppe. Distriktssentret er en naturlig sparringspartner under dette punktet. I spørsmål som handler om utrulling av nye nasjonale virkemidler skal Husbanken være en sparringspartner. Bygdevekstpilotene må være pådrivere i dette arbeidet.

Beskriv når skal prosjektet starte opp, viktige milepæler og når skal det avsluttes.

Oppstart våren 2024 med sikte på å komme godt i gang i løpet av 2024. De første nye virkemidlene skal testes allerede i 2025.

Beskriv kort økonomisk ramme for tiltaket

Her er det vanlige møte og prosesskostnader. I tillegg kan det være aktuelt å bruke penger på å gjøre beregninger på hva nye tiltak vil koste og hvilke konsekvenser de vil ha ved testing.

Ut over dette vil det tilkomme egeninnsats fra partene. Etterhvert er målet å utløse andre eksterne midler gjennom dette arbeidet til forsøk og testing. Mulig noe av dette kan gjøres innenfor Husbankens rammer

Tiltak 4 Utvikle utlånsforskriften

Beskriv overordnet hva tiltaket går ut på

Utlånslånsforskriften er innført for å bidra til å begrense gjeldsoptaket i husholdningene og demper dermed kjøpekraften i boligmarkedet. Det kan legge til rette for at flere over tid kan komme seg inn på boligmarkedet. (fra boligmeldingen). Dagens forskrift er gjeldende frem til 31.12.24.

Det er ulike utfordringsbilder i boligmarkedet i rurale og sentrale strøk. I noen distriktskommuner kan verdirealiseringa ved salg av bolig være lavere enn teknisk verdi (byggekostnad).

Dette kan gjøre det utfordrende for private som har økonomisk kapasitet til å forsvare boliglån, men som på grunn av krav til tilstrekkelig egenkapital ikke er i stand til å realisere en etablering. I boligmarkeder der markedsprisen ikke automatisk kan forsvare investert verdi, eller i boligmarkeder der omsetning av lignende produkter sjeldent eller aldri forekommer, er det kun svært høy egenkapital eller fleksibilitetskvoten i utlånsforskriften §12 som er det reelle verktøyet for personer og familier med forutsigbart og tilstrekkelig lønnsgrunnlag. Det er viktig å påpeke at vi her sikter til boligbyggere/boligkjøpere som faller utenfor begrepet vanskeligstilt.

Det bør være et mål at det private boligmarkedet også i distriktet kan utvikles videre gjennom bruk av private finansinstitusjoner, og at det ikke er prisgitt kunstig stimulering gjennom statlige midler og tiltak.

Mange distriktskommuner har lokalbanker med sterk identitet, og som pr. i dag har en viktig nøkkelfunksjon i det private boligmarkedet.

Gjennom forarbeidet til Bygdevekst har kommunene Rindal og Holtålen hatt tett dialog med sine respektive lokalbanker, og fått klare tilbakemeldinger på at bankene selv vurderer det som forsvarlig å kunne ta mer risiko lokalt enn det dagens forskrift åpner for.

Det er spesielt mindre banker med lav utlånsvekst (i kr) som opplever at grensen på 10% pr kvartal i avvik kan være et hinder i de tilfellene bankene selv ser muligheter til å bidra.

I dette arbeidet er det viktig å huske at bygging av enebolig i distriktskommuner i de fleste tilfeller er en investering i livskvalitet og private boforhold, og ikke nødvendigvis en prioritering med forventning om økonomisk vekst.

Om forarbeidet tilsier at en test i begrenset omfang kan være forsvarlig og formålstjenlig, vil pilotkommunene i Indre Namdal – kanskje også flere kommuner i pilot 1 – være aktuelle testområder. Kunnskapsgrunnlaget som kan bygges gjennom dette vil ha stor overføringsverdi for andre kommuner, for fremtidige revisjoner av boliglånsforskriften, og for boligutvikling i distrikts-Norge generelt.

Det er forskjellige utfordringer i boligmarkedet i rurale og sentrale strøk. Derfor spør vi oss om likt virkemiddel (utlånsforskriften) er riktig tiltak for rurale strøk. Utfordringen er bl.a. at verdien på brukte boliger lavere enn kostnaden ved å bygge ny bolig. Vi ser at utlånsforskriften er med å sette begrensninger på det lokale boligmarkedet, og vil utforske om dette kan gjøres på andre måter. Er det andre løsninger eller en mindre rigid utlånsforskrift bedre egnet til å bidra til et mer velfungerende boligmarked? Dette tiltaket kan ha stor overføringsverdi til andre kommuner, da ikke velfungerende boligmarked er kjennetegn i rurale strøk.

Beskriv roller/oppgaver de ulike samarbeidspartene har i arbeidet.

1. Pilotene sammen med KDD, Finansdepartementet, (og evt. Husbanken) forplikter seg til å arbeide målrettet med å skaffe kunnskapsgrunnlag som forteller hvilke konsekvenser en mindre rigid utlånsforskrift vil gi.
2. Konferanse mellom flere piloter, lokale banker og Finanstilsynet/ finansdepartementet om hvordan utlånsforskriften virker i praksis og hvordan avvikskvotene brukes i lokale banker (i boligmeldingen står det bl.a. at man har lite kunnskap om hvordan avvikskvotene blir brukt). KDD får i oppdrag å sjekke ut hvordan avvikskvotene blir brukt i dag.
3. Husbanken skal legge til rette for at bygdevekstpilotene skal gi innspill til den pågående evalueringen av boliglånsforskriften. Kommunene skal presentere hvordan utlånsforskriften påvirker lokalt boligmarked. Innspillsmøtet skal gjennomføres i god tid før utløpet av dagens forskrift 31.12.2024

Beskriv når skal prosjektet starte opp, viktige milepæler og når skal det avsluttes.

Arbeidet starter opp våren 2024. Vanskelig å si når det er ferdig da utlånsforskriften skal revideres i løpet av 2024, da dagens forskrift gjelder til 31.12.24.

Beskriv kort økonomisk ramme for tiltaket

I hovedsak prosesskostnader og tilrettelegging av møter. Kan være aktuelt å kjøpe inn eksterne rapporter/utredninger for å øke kunnskapsgrunnlaget og komme med forslag til endringer i forskriften.

Delmål 5 Øke mobilitet for innbyggerne og tilreisende

Beskriv kort ønskede resultater under delmålet i løpet av avtaleperioden

Vi bor i kommuner med store avstander og lite folk. Dagens og fremtidens innbyggere ønsker å kunne forflytte seg internt i kommunene, mellom kommunene og inn/ut av

kommunene ved å bruke kollektivtrafikk i tillegg til privat bil. Det er spesielt ungdommer, unge voksne og eldre som har behov.

I våre kommuner vil det aldri lønne seg å kjøre kollektivtrafikk ut fra et økonomisk perspektiv, men fra et samfunnsøkonomisk og bærekraftperspektiv vil det være lønnsomt med flere felles løsninger for transport.

Som tidligere nevnt henger dette delmålet sammen med delmål 3; lokale studie – og arbeidsfellesskap. Det er interessant å se om endringer i arbeidslivet og hvilken livssituasjon man er i bidrar til å endre reisevaner og reisebehov frem i tid. Bygdevekst kan bidra med kunnskap om dette sett fra et distriktperspektiv.

Ønsket fremtidsbilde:

Innbyggere i kommunene våre har en reell mulighet til å benytte seg av kollektivtrafikk eller andre mobilitetsløsninger når de skal forflytte seg internt, mellom kommuner og ut/inn av kommunene.

Skal kollektivtilbud være et reelt alternativ må frekvensen på tilbudet betydelig opp. Innbyggerne bruker ikke kollektivtrafikk hvis ventetiden på neste buss, tog osv blir for lang. Tilbudene må være til å stole på, slik at bussen, toget osv faktisk kommer.

Problemstillinger:

Det er ikke et mål at det skal kjøre tomme busser, taxier og tog i våre områder, derfor må vi finne løsninger som er fleksible, behovsstyrt og trygge i grensesnittet mellom offentlig transport som buss/tog, private aktører som taxier og privatbiler.

Mål: De biler/busser/tog som går skal fylles med folk.

- Hvordan kan vi skissere opp et tilbud med samhandling mellom ulike transportaktører, også privat biler? Buss (AtB), tog (SJ), taxi (både spotkjøring, fritidskjøring, skole – og syketransport) og privat aktører
- Hvordan kan vi ta i bruk teknologi slik at tilbudet blir synlig, brukervennlig og fleksibelt?
- Finnes det andre måter å tenke fleksibel transport av folk som vi kunne testet ut?
- Er det andre plasser i verden vi bør se til, som har lyktes med noe lignende?

Beskriv kort roller og forpliktelser til aktuelle parter i arbeidet med delmålet

Det er først og fremst Trøndelag Fylkeskommune gjennom AtB som har ansvaret for kollektivtilbudet i regionen vår. I tillegg er det taxi og SJ med tog. Alle parter må samhandle. Namdal Regionråd har en rolle i vår region og vil være en aktør å samhandle med fremover. Vi er med på en søknad til Forskningsrådet initiert av SINTEF som vil jobbe med det første tiltaket, og gi oss en god innsikt for videre arbeid.

Det lages en arbeidsgruppe mellom pilotene i Trøndelag, Trøndelag Fylkeskommune og AtB som har ansvar for gjennomføring av dette delmålet. Der det er behov kalles aktuell fagkompetanse inn i arbeidsgruppen.

Beskriv kort økonomisk ramme for arbeidet med delmålet i 2024

I 2024 vil det i stor grad være egen arbeidstid som settes av. Skal man løfte dette området må det inn betydelig finansiering som varer over tid.

Beskriv kort tentative planer for kommende år

I 2024 vil det være fokus på å lage et godt kunnskapsgrunnlag og teste ut noen behovsstyrete kollektivløsninger. Dette vil danne grunnlaget for en tydeligere satsing i årene fremover, og fordrer at også Staten bidrar økonomisk for å teste ut tiltak.

I 2024 vil følgende tiltak prioriteres (se nærmere omtale under)

	Tiltak	Hovedansvarlig	Samarbeidsparter	Tidsramme
1	Utvikle nye og fremtidsrettede løsninger for bestillingstransport i utvidet forstand	En fagperson fra hver av de to kommunene og ei felles arbeidsgruppe	Trøndelag fylkeskommune, ATB, SINTEF, Senteret for et aldersvennlig Norge, eldreråd, ungdomsråd	Hele året, som forberedelse til seinere år
2	Utarbeid et kunnskapsgrunnlag for behov for kollektivtrafikk i regionen	Arbeidsgruppe sammen med Rindal/Holtålen	Namdal Regionråd, AtB, Trøndelag Fylkeskommune	Nov 2024
3	Forbedre fly, buss og togtilbud			Startes i 2025
4	Nye og/eller økte mobilitetstjenester for en attraktiv bo- og arbeidsmarkedsregion			Startes i 2025

Tiltak 1 Fremtidsrettede løsninger for bestillingstransport

Beskriv overordnet hva tiltaket går ut på

Status: Forskningssøknad

Hvordan utvikle og lykkes med bærekraftig delt bestillingstransport?

Bygdevekstpilotene i Trøndelag sammen med ATB har en søknad inne til behandling i forskningsrådet. SINTEF er leder av konsortiet. TRFK og «Senter for et aldersvennlig Norge» som ligger under helsedirektoratet vil i tilfelle delta i referansegruppe for prosjektet. Om dette ikke går inn må vi ha andre tiltak i løpet av 2024, som f.eks et annet forskningsprosjekt for å øke kunnskapsgrunnlaget for å bedre vurdere gode konkrete løsninger for testing.

Det som skal avklares kan deles inn i fire faser: 1. brukerbehov, 2. forretningsmodeller og organisering, 3. testing og implementering for oppskalering, 4. dokumentere effekter og resultater.

Beskriv når skal prosjektet starte opp, viktige milepæler og når skal det avsluttes.

Opstart våren 24.

Beskriv kort økonomisk ramme for tiltaket

Om den innsendte søknaden til forskningsrådet går inn dekker det oppdraget + test i en kommune som er estimert til kr 500 000,-. Det vil være aktuelt å teste i flere kommuner, men da vil dette komme i handlingsplanen for 2025. Kostnader ut over dette er ca 50 timer pr år pr kommune.

Hvis den innsendte søknaden til forskningsrådet ikke blir innvilget skal det jobbes videre med tematikken og finne ut hvilken form arbeidet skal tas videre. Det kan være aktuelt å bruke midler fra bygdevekst og søke ut midler fra andre tilskuddsordninger.

Hvis det ikke blir noe av forskningsprosjektet skal det jobbes med tematikken og partene må finne andre måter å jobbe med bestillingstransport på.

Tiltak 2 Utarbeide et kunnskapsgrunnlag

Beskriv overordnet hva tiltaket går ut på

Status: Kunnskapsgrunnlag

Indre Namdal er ikke den eneste regionen som har lange avstander. Det er gjort mye arbeid i Norge for å se på ulike måter å løse et brukerstyrt og fleksibelt kollektivtilbud i distriktene. Det er interessant for det videre arbeidet å ha en oversikt over ulike tiltak for å hente ideer til hvordan man bør jobbe med utvikling av kollektivtilbud og hva som er mulig å få til.

Det er også et behov for å finne ut hvilke behov næringsliv og innbyggere i regionen har for kollektivtilbud nå og i fremtiden. Her bør også behov for tog og fly frekvens være med.

Et godt kunnskapsgrunnlag må ses i sammenheng med Trøndelag Fylkeskommune sin jobbing med Regionanbud fra 2028.

Beskriv roller/oppgaver de ulike samarbeidspartene har i arbeidet.

Trøndelag Fylkeskommune har det overordnede ansvaret for kollektivtrafikk i fylket, og eiere av AtB. De vil være en naturlig samarbeidspart. Namdal Regionråd har en egen samferdselsstrategi og en naturlig samarbeidspartner. SJ og Jernbaneforum skal gjøre en behovskartlegging når det gjelder tog i regionen og det vil være gunstig å hekte seg på den jobben.

Beskriv når skal prosjektet starte opp, viktige milepæler og når skal det avsluttes.

Prosjektet vil starte opp våren 2024 og være ferdig nov 2024.

Beskriv kort økonomisk ramme for tiltaket

Det er i stor grad arbeidstimer som blir brukt til dette arbeidet. Det settes av 100 000 kr til arbeidet.

Tiltak 3 Forbedre fly, buss og togtilbud

Vil bli med i handlingsplan for 2025

Tiltak 4 Nye og/eller økte mobilitetstjenester for en attraktiv bo- og arbeidsmarkedsregion

Her skal det både ses på nye og/ eller utvikle økte mobilitetstjenester, samtidig som det skal være en god informasjon til riktige målgrupper om det tilbudet som allerede eksisterer. Dette vil bli tatt med i handlingsplan for 2025.

Delmål 6 Øke samarbeidet om samfunnsutvikling og planlegging

Beskriv kort ønskede resultater under delmålet i løpet av avtaleperioden

Kommunene i Indre Namdal skal styrke den regionale samfunnsutviklingen og ha gode velferdsordninger for innbyggere gjennom etablering av en felles utviklingsenhet.

Formålet er å styrke planleggings- og utviklingskapasiteten gjennom å:

- Skape varige strukturer for samarbeid mellom avtalekommunene gjennom et felles plan- og utviklingsmiljø
- Øke ressurser og kompetanse til å drive samfunnsutvikling og planlegging
- Videreutvikle eller teste ut nye samarbeidsformer mellom stat, fylkeskommune og kommune
- Samarbeide med andre relevante kompetansemiljø
- Gjennomføre kompetansehevende tiltak i samarbeid med kunnskapsmiljø
- Samarbeide om planstrategi, kommuneplanens samfunns- og arealdel

Indre Namdal har en 30 år lang historikk på samarbeid. Det er gjort utredninger og lagd kunnskapsgrunnlag som ligger til grunn for arbeidet i dette delmålet. Figuren under illustrerer de ulike fasene med å utvikle et felles utviklingsmiljø.

Beskriv kort roller og forpliktelser til aktuelle parter i arbeidet med delmålet

Det er først og fremst Trøndelag Fylkeskommune og Statsforvalteren i Trøndelag som er hoved samarbeidspartnere. Det vil være flere aktører som skal kobles på arbeidet etter hvert. Det lages en arbeidsgruppe bestående av kommunedirektørene, Trøndelag Fylkeskommune og Statsforvalteren.

Beskriv kort økonomisk ramme for arbeidet med delmålet i 2024

Det settes av 890 000 kr til arbeidet, i tillegg til egen arbeidstid. Det vil være aktuelt å søke ut midler på delmålet i årene fremover.

I 2024 vil følgende tiltak prioriteres (se nærmere omtale under)

	Tiltak	Hovedansvarlig	Samarbeidsparter	Tidsramme
1	Medvirkning og forankringsarbeid	Bygdevekst IN	Statsforvalteren, Trøndelag Fylkeskommune	
2	Konseptutvikling og utredning av ulike styringsmodeller	Bygdevekst IN	Statsforvalteren, Trøndelag Fylkeskommune	
3	Gjennomføring av piloter		Trøndelag fylkeskommune Husbanken	
4	Lage en interkommunal strategisk plan for samhandling i Indre Namdal	Bygdevekst IN og kommunene	Statsforvalteren i Trøndelag, Distriktssentret, Trøndelag Fylkeskommune	Februar 2025
5	Utviklingsmidler	Bygdevekst IN		

Tiltak 1 Medvirkning og forankringsarbeid

Beskriv overordnet hva tiltaket går ut på

Det er gjort et grundig innsiktsarbeid før dette ble et sentralt tema i Bygdevekstarbeidet. Regionen har fått støtte til å se på aktuelle samarbeidsområder og jobbet grundig med dette.

Regionen er i en fase der medvirkning og forankring av samarbeidsformer er avgjørende for å lykkes med dette arbeidet over tid. Det legges opp til flere medvirknings- og forankringspunkter i 2024:

- Politisk vedtak vedr utvikling og etablering av et felles utviklingsmiljø Indre Namdal (med utgangspunkt i vedtak om bygdevekst og revidert forprosjektplan)
- Innarbeide satsing på bygdevekst og utvikling av et felles plan- og utviklingsmiljø i planstrategi og andre kommunale planer (f.eks økonomiplan 2025-2028 og budsjett med handlingsplan for 2025)
- Etablere eierskap på tvers av kommuner. Gjennomføre prosess – medvirkning forventninger, målsettinger og mulige gevinster med et felles utviklingsmiljø
- Definere mål, strategier og handlingsplan 2025
- Med bakgrunn i innspill, utarbeide en hovedprosjektplan for 2025-2026 som vedtas politisk høst 2024

Beskriv roller/oppgaver de ulike samarbeidspartene har i arbeidet.

Det er først og fremst en stor forankrings – og medvirkningsjobb som skal gjøres i kommunene, både administrativt og politisk. Samarbeidspartene i delmålet vil være viktige bidragsyttere inn i arbeidet med kunnskap, erfaringer, koblinger og veiledning.

Beskriv når skal prosjektet starte opp, viktige milepæler og når skal det avsluttes.

Prosjektet starter opp januar 2024 og vil gå frem til desember 2025.

Beskriv kort økonomisk ramme for tiltaket

Tiltak 1,2 og 3 ses under ett når det gjelder økonomi. Det settes av 890 000 kr til jobbingen i 2024.

Tiltak 2 Konseptutvikling og utredning av ulike styringsmodeller

Beskriv overordnet hva tiltaket går ut på

Tiltaket går ut på å utrede ulike alternativer for organisering av et dynamisk plan- og utviklingsmiljø, og søke nye og mer effektive løsninger for å skaffe rett kompetanse til rett tid. Det skal også vurderes hvilken modell, eller modeller, som i størst grad sikrer tilgang på rett kompetanse til rett tid, attraktive arbeidsplasser og gode politiske styringsmodeller.

Det finnes mye kunnskap om ulike modeller, blant annet hos Statsforvalteren. Denne kunnskapen vil bli tatt inn i jobbingen med dette temaet.

Det kan også være aktuelt å søke om forsøk for å teste ut andre måter å organisere et slikt dynamisk plan – og utviklingsmiljø. Dette må man ta stilling til etter hvert i prosjektet.

Beskriv roller/oppgaver de ulike samarbeidspartene har i arbeidet.

Prosjektleder sammenstiller og presenterer fordeler og ulemper med ulike modeller med bakgrunn i allerede utførte utredninger fra IN regionen, regelverk og erfaringer fra andre kommuner/regioner.

Ordførere bidrar til en bred politisk debatt og forankring, slik at den endelige vedtatte modellen er godt forankret politisk. Kommunedirektører utarbeider en felles saksfremstilling for politisk nivå i kommunene, og bidrar til god forankring og medvirkning i kommuneorganisasjonene.

Kommunestyrene gjør vedtak på hvilken modell et felles plan- og utviklingsmiljø skal opprettes.

Fylkeskommunens rolle: samarbeidspartner, rådgiver, bistår med kompetanse ved behov

Statsforvalter: Rådgiver, mulig samarbeidspartner på tiltak

Beskriv når skal prosjektet starte opp, viktige milepæler og når skal det avsluttes.

Oppstart februar 2024 og denne fasen avsluttes desember 2024.

Mai 2024 : utredning av modeller utført og presentert for politisk/administrativt nivå

Sept 2024: innspillrunde, prosesser for medvirkning gjennomført

Nov 2024 : valg av organiseringsform for et felles plan – og utviklingsmiljø vedtatt

Beskriv kort økonomisk ramme for tiltaket

Utredning av alternative organisasjons og styringsmodeller inngår i prosjektleders arbeid

Tiltak 3 Gjennomføring av piloter

Beskriv overordnet hva tiltaket går ut på

For å skaffe et godt grunnlag for videre arbeid med et dynamisk plan – og utviklingsmiljø vil det bli kjørt 4 piloter i 2024. Pilotene skal evalueres og det skal høstes erfaringer med ulike måter å samskape på.

fire pilotene vil teste ulike samarbeidsmodeller:

- Prosjektledelse utleid av Trøndelag Fylkeskommune
- Tettere samhandling med Husbanken
- Samhandling om plankompetanse hos Trøndelag Fylkeskommune
- Tettere samarbeid om kompetanse mellom kommunene i Indre Namdal.

Pilot 1:

Det er inngått en avtale med Trøndelag fylkeskommune om frikjøp av 50% ressurs til prosjektledelse av et delprosjekt 6 i bygdevekst. Avtalen varer i 2024. Gjennom denne piloten får en testet ut muligheter og utfordringer med å benytte fylkeskommunens kompetanse til tiltak som gjøres i regionen. Det er utarbeidet et eget evalueringsskjema der både fylkeskommune, kommuner og prosjektleder får evaluere styrker og svakheter med en slik modell.

Trøndelag Fylkeskommune har en regional utviklingsrolle. Gjennom denne piloten vil en teste om et slikt samarbeid kan bidra til å styrke dialogen mellom fylkeskommunen og kommunene, kjennskap til Indre Namdal som region, kommunenes kjennskap til fylkeskommunens roller og arbeid, og kobling til andre relevante fylkeskommunale prosjekt.

Pilot 2:

Husbanken er en samarbeidspartner i Bygdevekst, og utvikling av boligmarkedene i kommunene er en satsing. Kommunene har i dag god kontakt med husbanken, men det er et potensiale i å utnytte tilgjengelige virkemidler og utvikle nye virkemidler enda bedre. Med et tettere samarbeid med husbanken og tilgang til denne kompetansen i et plan- og utviklingsmiljø vil det føre til enda tettere dialog og kompetanseheving hos kommunene. Bygdevekst er i dialog med Husbanken rundt dette. Dersom en lykkes i dette prosjektet, vil samme modell kunne være aktuell å benytte i andre sammenhenger.

Pilot 3:

Nok og riktig plankompetanse til enhver tid kan være utfordrende for kommunene. Det er ønskelig å se på mulighetene for samarbeid eller kjøp av denne kompetanse fra for eksempel Trøndelag Fylkeskommune i denne piloten.

Kommunene i Indre Namdal vil i løpet av vår/sommer 2024 vedta planstrategien, som vil synliggjøre planbehovet for de neste fire årene. Interkommunalt samarbeid vil være tema i alle kommunenes planstrategi, og det er potensiale for å samarbeide tettere på dette feltet. Imidlertid vil et omfattende planarbeid i alle fire kommunene utfordre kapasiteten for å få

ønsket fremdrift på planarbeid. Det vil være nyttig å få bistand både mht. plankompetanse, men også til prosesskompetanse, spesielt der en skal utarbeide felles «strategier» og mål.

Rekruttering av plankompetanse kan være utfordrende. Behovet for plankompetanse kan også variere. Dersom en ved arbeidstopper kan finne gode løsninger å skaffe kompetanse for et begrenset tidsrom, vil det både avlaste planressursene i kommunene og samtidig tilgjengeliggjøre kompetanse som kommunene til vanlig ikke selv besitter.

Pilot 4:

Tettere samhandling om kompetanse mellom kommunene i Indre Namdal.

Kommunene har per i dag mange ansatte med god kompetanse som ikke nyttes fullt ut. Det er derfor et potensiale å teste ut om frikjøp av en kommunes ressurser til en fellesressurs kan være aktuelt. På samme måte som tidligere piloter vil en kunne evaluere opplevelsen av dette både for kommunen personen er ansatt i, samarbeidskommunene og den ansatte selv. Resultater vil gi nyttig informasjon om dette er modeller som kan benyttes i andre sammenhenger. Etter innspill i dialog med kommunene kan rekruttering være et aktuelt område å samarbeide tettere på. Rekruttering henger tett sammen med delmål 1.

Beskriv når skal prosjektet starte opp, viktige milepæler og når skal det avsluttes.

Prosjektet går gjennom hele 2024.

Beskriv kort økonomisk ramme for tiltaket

Se tidligere tiltak.

Tiltak 4: Interkommunal strategisk plan for Indre Namdal

Beskriv overordnet hva tiltaket går ut på

Indre Namdal har samhandlet i over 30 år om tjenesteproduksjon. I den perioden er det gjort mye godt arbeid, senest i 2017 der det ble laget en viljeserklæring og en håndbok for samhandling mellom kommunene.

Det er nå behov for å revidere disse to dokumentene og ha en mer strategisk inngang til fremtidig samhandling. Kompetanseplan og aktiviteten i delmål 6 vil være sentralt i dette arbeidet.

Målet er en interkommunal strategisk plan for Indre Namdal som er ferdig i første halvdel 2025.

Beskriv roller/oppgaver de ulike samarbeidspartene har i arbeidet.

Det er først og fremst kommunene og piloten som har en rolle her, men det er ønskelig å leie inn/ samhandle med Trøndelag Fylkeskommune/ Statsforvalteren om utvikling av planene. Distriktsentret er sparringspartner.

Beskriv når skal prosjektet starte opp, viktige milepæler og når skal det avsluttes.

Arbeidet starter høsten 2024 og avsluttes første halvdel 2025.

Beskriv kort økonomisk ramme for tiltaket

Det settes av 300 000 kr til arbeidet i tillegg til arbeidstid fra samarbeidspartene. Det er ønskelig å søke støtte til dette arbeidet fra andre aktører.

Tiltak 5 Utviklingsmidler

Beskriv overordnet hva tiltaket går ut på

Det er mye som skjer i Bygdevekst og det kan være vanskelig å vite hvor mye hvert enkelt tiltak vil kreve av ressurser, det kan komme muligheter for å søke ut midler i løpet av handlingsplanperioden og vi kan få avslag på midler som er omsøkt. For å ha mulighet til å holde trykk på prosesser og gripe mulighetene som dukker opp settes det av 1 000 000 kr som kan inngå som egenkapital fra Bygdevekstpiloten hvis det er behov for det.

Beskriv roller/oppgaver de ulike samarbeidspartene har i arbeidet.

Det er styringsgruppen som forvalter disse pengene.

Beskriv når skal prosjektet starte opp, viktige milepæler og når skal det avsluttes.

Disse midlene vil være tilgjengelig i handlingsplanperioden.

Beskriv kort økonomisk ramme for tiltaket

1 000 000 kr settes av til dette tiltaket.

Delmål 7 Styrke landbruksnæringen i Indre Namdal

Beskriv kort ønskede resultater under delmålet i løpet av avtaleperioden

Landbruk er en viktig næring i Indre Namdal som forvalter store arealer.

Det er ønske om å skape en optimisme og et ønske om å produsere mat på de naturgitte ressursene som finnes i Indre Namdal av et mangfold av bønder.

I 2024 vil det bli kjørt et forprosjekt for å finne de riktige satsingsområdene i Bygdeveksttalen.

Beskriv kort roller og forpliktelser til aktuelle parter i arbeidet med delmålet

I forprosjektet vil Statsforvalteren, Trøndelag Fylkeskommunen og representanter for faglagene være viktige samarbeidsparter.

Det er viktig at dette er godt forankret i næringen.

Beskriv kort økonomisk ramme for arbeidet med delmålet i 2024

Det settes av 100 000 kr til forprosjektet i tillegg til egen arbeidstid i forprosjektet.

I 2024 vil følgende tiltak prioriteres (se nærmere omtale under)

	Tiltak	Hovedansvarlig	Samarbeidsparter	Tidsramme
1	Finne tak i de viktigste tiltakene for å skape vekst i landbruket i Indre Namdal	Bygdevekst IN	Faglagene i regionen, Statsforvalteren, Trøndelag Fylkeskommune	November 2024.

Tiltak 1 Finne tak i de viktigste tiltakene for å skape vekst i landbruket i Indre Namdal

Beskriv overordnet hva tiltaket går ut på

Det lages et forprosjekt der man finner tak i det som skal jobbes med i Bygdevekst i årene fremover. I forprosjektet skal det ses på ulike områder for å finne ut hva det er viktigst å jobbe med i Bygdevekstperioden.

Sentrale spørsmål i arbeidet vil være:

- Hva skjer med arealene i Indre Namdal?
- Gjengroing er en større utfordring enn nedbygging av matjord. Hvilke incitament trengs for å holde matjorda i hevd og drift?
- Hva skal til for at gårdbrukerne investerer i sine driftsapparat, både innen jord og skog?
- Hvordan utnytter man handlingsrommet som finnes innen arealforvaltning, jord – og konsesjonsregelverk?
- Hvordan skal vi gjøre landbruket attraktivt for neste generasjon? Det er et mål at flest mulig av landbrukseiendommene skal være i drift. Mange eiendommer skal gjennom

et eierskifte de nærmeste årene- hvordan rigger man oss for det som næring og hvilke incitament skal til for at eiendommene holdes i drift?

- Ferie- og fritid er en utfordring. Kan regionen bidra til å løse dette gjennom kompetansetiltak, gode ordninger for avløsere osv?
- Hvordan kan man utnytte Fjellandbruket som satsing i Indre Namdal?
- Tallene for verdiskaping viser en nedgang for distriktslandbruket. Hvordan bidrar vi til å gjøre det attraktivt å produsere mat på våre naturgitte ressurser?
- Hvordan skal reindriften inkluderes i dette arbeidet?
- Hvordan skal vi utvikle utmarksnæringene i kommunene i Indre Namdal?
- Hvordan kan vi utnytte utmarka til matproduksjon gjennom beiting i Indre Namdal?
- Legg til rette for litt større tomter der det er mulig å dyrke noe til eget forbruk, dette er viktig i et selvforsyningsperspektiv

Arbeidsgruppen skal bidra til å spisse en satsing inn mot et hovedprosjekt.

Beskriv roller/oppgaver de ulike samarbeidspartene har i arbeidet.

Det settes ned en arbeidsgruppe med representanter fra kommunene, faglag, Statsforvalteren, Trøndelag Fylkeskommune og Bygdevekstpiloten.

Beskriv når skal prosjektet starte opp, viktige milepæler og når skal det avsluttes.

Arbeidet starter juni 2024 og avsluttes november 2024, med sikte på et hovedprosjekt fra 2025.

Beskriv kort økonomisk ramme for tiltaket

Det er i hovedsak egen arbeidstid i forprosjektet, men det settes av 100 000 kr til arbeidet.

4. Overordnet organisering

Piloten har hovedansvar for å utarbeide og følge opp handlingsplanen, i samarbeid med navngitte samarbeidsparter under hvert delmål. Partene skal enes om arbeidsdeling for gjennomføring av arbeidet under hvert delmål.

På et overordnet nivå har Trøndelag fylkeskommune som regional utviklingsaktør ansvar for å koordinere arbeidet med å følge opp avtalene i Trøndelag fylke, og se denne i sammenheng med øvrig distriktsrettet innsats. Fylkeskommunen skal legge til rette for å se pilotenes arbeid i størst mulig sammenheng, der det er hensiktsmessig.

Statsforvalteren i Trøndelag skal være en ressurs for bygdevekstpilotene i arbeidet med handlingsplaner og veilede ved behov. Statsforvalteren skal legge til rette for samarbeid mellom partene i avtalen og aktuelle statlige etater i handlingsplanarbeidet.

Husbanken har ansvar for å koordinere arbeidet med oppfølging i og på tvers av bygdevekstavtalene under delmålet *øke boligbygging og utvikle nye boligtilbud*.

Distriktssenteret kan bidra med kunnskapsoverføring, prosess-støtte, veiledning og tilrettelegging for læring overfor og på tvers av pilotene. Distriktssenterets sitt bidrag konkretiseres i dialog med bygdevekstpilotene og tilpasses Distriktssenterets ressurser. Dette skjer gjennom arbeidet med de årlige handlingsplanene.

Gjennom å være part i de to bygdevekstavtalene i Trøndelag, har Trøndelag fylkeskommune tatt initiativ til å diskutere hva som er hensiktsmessig nivå for informasjon om arbeidet til alle samarbeidspartnerne regionalt. Når avtalene blir signerte, er det regionale bygdevekstpartnerskapet (samarbeidspartnerne) enige i at ressursene i størst mulig grad skal brukes til å gjennomføre handlingsplanene. I tillegg har vi i Trøndelag blitt enige om at fylkeskommunen skal innkalle til to årlige møter med henholdsvis Indre Namdals-piloten og Rindal/Holtålen-piloten. Møtene skal gi de viktigste samarbeidspartnerne en oversikt over status i arbeidet, legge til rette for å se aktiviteten på tvers av delmål, og planlegge aktiviteten for kommende år. Møtene skal gi innspill til-, og tilpasses økonomiplanprosessene i kommunene og i fylkeskommunen. De som blir invitert til å delta i møtene er pilotkommunene i Trøndelag, fylkeskommunen, Statsforvalteren, KS, Distriktssenteret, Husbanken og KDD.

5. Lokal og regional forankring

Handlingsplanen er vedtatt i styringsgruppen 2.mai, og vedtas i kommunestyre i de fire kommunene.

Handlingsplanen er signert av

[XX]

[XX]

[XX]

[XX]

[XX]

6. Fordeling av budsjett for hele avtaleperioden (statlig medfinansiering)

			2024	2025	2026	2027
	Delmål	Totalbudsjett				
1	Rekruttering av relevant arbeidskraft	8 200 000	2 800 000	2 400 000	1 500 000	1 500 000
2	Fleksibel og desentralisert utdanning	6 400 000	1 300 000	1 700 000	1 700 000	1 700 000
3	Lokale studie- og kontorfellesskap	800 000	200 000	200 000	200 000	200 000
4	Boligtiltak	3 300 000	300 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
5	Mobilitet	2 100 000	600 000	500 000	500 000	500 000
6	Samfunnsutvikling og planlegging	7 890 000	2 190 000	2 100 000	1 800 000	1 800 000
7	Styrke landbruksnæringen	1 600 000	100 000	500 000	500 000	500 000
8	Prosjektledelse	8 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000
9	Avsetning til frikjøp av intern kompetanse	630 000	315 000	315 000		
	SUM	32 920 000	9 805 000	10 7150 000	9 200 000	9 200 000

7. Samlet budsjett og finansiering 2024

	Delmål	Totalbudsjett	Finansieringskilder					
			KDD 13.50 post 66	Kommunal egenandel	Fylkeskommunen	Statsforvater	Offentlige tilskuddsordninger	Annet
1	Rekruttering av relevant arbeidskraft	3 395 000	2 800 000	595 000				
2	Fleksibel og desentralisert utdanning	1 470 000	1 300 000	170 000				
3	Lokale studie- og kontorfellesskap	205 000	200 000	5 000				
4	Boligtiltak	540 000	300 000	240 000			1 800 000	
5	Mobilitet	655 000	600 000	55 000				
6	Samfunnsutvikling og planlegging	2 370 000	2 190 000	420 000		890 000		
7	Styrke landbruket	150 000	100 000	50 000				
8	Prosjektledelse	2 000 000	2 000 000					
9	Avsetning til frikjøp av intern kompetanse	315 000		315 000				
	SUM	11 340 000	9 490 000	1 850 000		890 000	1 800 000	

I budsjettet er det brukt en gjennomsnittlig timepris for kommunens ansatte på 500 kr/time. I den kommunale egenandelen er det arbeidstid fra administrasjonene som er stipulert og deltakelse fra kommunepolitikere på Bygdekonferanse. Styringsgruppemøter og annen deltakelse fra

kommunenes politikere på ulike arrangement er ikke med i den kommunale egenandelen. Den kommunale egenandelen er et budsjett for timebruk, men ikke en forutsetning for utbetaling av «bygdevekstmidlene». Kommunene vil skrive timelister for å synliggjøre ressursbruken.

Det er søkt ut skjønnsmidler fra Statsforvalteren til utviklingsmiljø (delmål 6) og fra Husbanken (delmål 4) sammen med Rindal/ Holtålen. Disse midlene har vi ikke fått tilsagn på enda.

